

מסורת הש"ס

(א) ג"א זקוק הבה, (ב) געל
(ג) א (ג) תוס' וחסד טו:
ד"ה כל חסד וחסד חולין כג:
ד"ה ומהא, (ד) [געל ג:
(ה) ג"ל יעבור ליה אחר
ע"י כש"י ד"ה תגלחת
שעשה וכו', (ו) (דף מ"א).

תורה אור השלם

1. ועל כל נפשית מת לא
יבא לאביו ולאמו לא
ויקרא כא י'
2. מין ושכר ידיר חמץ
מן וחמץ שכר לא ישתה
וקל משרת ענבים לא
ישתה וענבים לחם
ירבשים לא יאכל:
במדבר ו ג
3. והזיר לך את ימי נדור
והביא כבש בן שנתו
לאשם
הראשונים יפלו כי מטא
במדבר ו יב
נדור:
4. וכי ימות מן עמך
פפתה פתאום וטמא ראש
נדור וגלח ראשו ביום
שקרתו ביום השביעי
יגלחנה: במדבר ו ט
5. כי ימי נדור נדור תער
לא יעבר על ראשו עד
מלאת ידמים אשר ידיר
לך קדש וידה גדל פרע
שער ראשו: במדבר ו ה

נוסח הריב"ן

(א) וכדכח: [ב] א:
[ג] דמשפט: [ד] גללו:
[ה] למעטא חסד מרו הוא
דמחבר ולא לחסידה מדלג
כמיז ביה וטמא לו רשע
מרו: [ו] דלג גמרי
דלמחרין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הני נדור וכו'
כ"י וכו' הוא דלמרי כי
האי תנא: (ב) ד"ה
וטומאה תגלחת חסדו
מכללן תגלחת: (ג) ד"ה
ויין ויתר וכו' יין מזה:
כ"י עין פ"ק דף ד:
(ד) ד"ה לאסור דף ד' משום
דמושבוע ועמד:

הגהות מהר"ב רנישבוג

[א] תוס' ד"ה וכו' וכו'
ושלל וכו' רבי יהושע בן
אלעזר חוקים. כ"ל:
[ב] ד"ה חומר וכו' סתם
מזירות בעינן כ"ל: [ג] ד"ה
חומר ביחוד כי מכללו כגון
לאסור כ"ל: [ד] ד"ה
כי טמא מזה וטמאה סותר
כי טמא מזה מעיטא חסד.
כ"ל:

יכול. בחסותו שהוא מותר אצל לא בשל אחרים לא בשדרה ולא
בגולגולת על שאר קרובים: שגופה חסד. בשדרה וגולגולת שצדק
עיקר הגוף תלוי או זזה או זזה אף כל בשאר קרובים יכול ליעמא
או בשדרה או בגולגולת או כרוב בניין או כרוב מניין ואע"פ שהוא
חסר משאר הגוף. וס"מ דמותר ליעמא
לאציו אע"פ שהוא חסר ומיקשה דרז
חסד דהאכיל ר"א בן יעקב דקאמר
נמי הכי ושמע מינה דלכולי עלמא
לית להו דרז חסד דלמחר בזמן שהוא
שלם ולא בזמן שהוא חסר: הא נמי
ר"י היא. כלומר הוא דלמחר כר"י
ורז (א) [חסד] דלמחר כי האי תנא:
דחניא מעשה שמה אציו של רבי
יחזק הכהן בגינוק וכו' והודיעוהו
לאחר שלש שנים וכו' ושאל חס רבי
יהושע בן אלישע וד' זקנים שעמו.
מהו ליעמא ולהצילו בקברי אבותיו:
ואמר לו לאציו בזמן שהוא שלם
ולא בזמן שהוא חסר. ולאחר שלש
שנים אי אפשר לו שאציו חסר:
בתנאי וטומאה ותגלחת חסדו (א).
בתגלחת מזוזה וזמנת מזה:
שטומאה סותרת את הכל. אפילו
נזירות מרובה: וחייבין עליה קרבן.
אשם ותרין או בני יונה: וסגלחת
אינה סותרת אלא שלשים יום. ואפילו
נזירות מרובה: גמ' ס"ל לאציו
ולאמו לא יעמא. מכדי כמיז על
כל נפשות מת לאציו למה לי אלא
להכי הוא דאמא דלאציו לא יעמא
אבל מיטמא הוא למת מזה: ויין
יוסר מכללו. כגון גבי יין מזה (א)
שנשבע עליו לשמותו וק"ו ומה
טומאה כו': לאסור יין מזה.
שנשבע עליו כיון רשות אסור כ"ס
כפ"ק דמסכתין (דף ג. א.). והאי דמותר
בקידושא ואצלגלגל גלגל חסיד ליה
הותר מכללו משום דלא חל עליו
מעולס מזירות משום (א) [דנשבע
ועמד מהר סיני ליה ומוותר מכללו
לא קחשיב ליה אלא היכא דחיל
ואח"כ מיסתייהו: ומה עומאה שלא
עשה מטמא כמיטמא. שהמטמא
את הנזיר אינו עובר דלעילוי וכדמוכח
בסמוך: סגלחת שעשה זה מגלה
כמסגלחת. שהמגלה את הנזיר עובר
בלאו קרי ביה לא יעצור ליה אחר:
אמר קרא וטמא ראש נזיר למטמא
הראש נזיר. מדלגלגל כמיז וטמא
לו ראש נזיר: אמר רחמנא ראשו
ווקנו. דמייסתייהו ו' דלמחרין געליה
להחזיר למזוזה מזה לגלגל: בעינן
גידול שיער. כדי לקיים צו מזה גילוח
ביום הצלת קרבנותיו וליכא: מדי
הוא טעמא. דתגלחת סותרת אלא
משום דבעינן דמיהוי ליה גידול שיער
ואילו הכא גבי יין למה ליה למייסתר
הא קאי שערו דחזי לגילוח:

מתני'

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מד.

ובאו והודיעוהו לאחר ג' שנים ושאל את ר' יהושע בן ארישע
אלוקו שהיה רואה לקצרו בקצרי אצותיו ואמר לו לאציו
זמן שהוא שלם: חומר בטומאה ובתגלחת שסותרין. טומאה
זהדיא כמיז והימים הראשונים יפלו ותגלחת סותרת שלשים

כדלמחרין לקמן משום דבעינן גידול
שיער כדי גידול שיער סתם מזירות
באשה השער נשעת תגלחת מזה:
והיוצא מן הגופן אינו סותר.
זהדיא ממעטין ליה

בגמ': חומר ביוצא מן הגופן שלא
הותר מבכ"ס. [א] לאסור יין מזה כיון
הרשות שאם נשבע שאמא ואח"כ
נזר כנזיר אסור [ב] ויתגלחת הותרה:
בתגלחת מזוזה [כדלמחרין לקמן] (א)

(דף נח). מראשו וטומאה הותרה צמת
מזה: ויין יותר מבכ"ס. למי שנשבע
שאמא: אמר קרא מיין ושכר. דמיוותר
כדלמחרין כפ"ק [ג' דף ג. א.] ב"י טמא
ה' (מעיקרו סותר כי טמא) נזר
מיטמא הוא: שלא עשה מטמא
כמיטמא. מטמא הנזיר אינו לוקה:
שעשו בה המגלה. את הנזיר
כמתגלח כנזיר עצמו וילקו

שניהם כדדערשין בסמוך:
אמר קרא ראשו. גבי מזוזה
להחזיר מזוזה מזה:

תגלחת שהותרה מבכ"ס אינו
דין שלא תסתור. וא"כ
טומאה מוכיח וי"ל מה לטומאה שכן
סותרת את הכל: ומה תגלחת
שהותרה מבכ"ס סותרת. וא"כ מה
למגלה שכן עשה זה מגלח כמתגלח
מאמר [ב] ע"כ. שלא עשה משקל כשומה
וי"ל דמאי טעמא נעשה צו משקל
[כשומה] אצל צמר דמשני דין [אציו
סותר] דין הוא דלא נעשה צו
משקל כשומה הואיל דלא סותר:
ומגלח

שיותר מכללו אמר קרא ²מיין ושכר יזר ¹לאסור יין מצוה כיון רשות ויין יסתור
את הכל ק"ו מטומאה מה טומאה שהותרה מכללה סותרת את הכל יין שלא
הותר מכללו לא כ"ש שיסתור אמר קרא ³והימים הראשונים יפלו כי טמא
נזר טומאה סותרת ואין היין סותר והתגלחת תסתור את הכל ק"ו מטומאה
ומה טומאה ²שלא עשו בה מטמא כמיטמא סותרת את הכל תגלחת ¹שעשו
בה מגלח כמתגלח אינו דין שתסתור את הכל אמר קרא והימים הראשונים
יפלו כי טמא נזר טומאה סותרת את הכל ואין תגלחת סותרת את הכל וטומאה
נעשה בה מטמא כמיטמא ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שאינה סותרת אלא
שלשים עשה בה מגלח כמתגלח טומאה שהיא סותרת את הכל אינו דין
שנעשה בה מטמא כמיטמא אמר קרא ⁴וטמא ראש נזיר למטמא ראש נזיר
ותגלחת לא נעשה בה מגלח כמתגלח ק"ו מטומאה ומה טומאה שהיא סותרת
את הכל לא עשו בה מטמא כמיטמא תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים
יום לא כל שכן שלא נעשה מגלח כמתגלח אמר קרא ⁵תער לא יעבור על
ראשו קרי ביה לא יעבור הוא ולא ⁶יעבור לאחר ותגלחת לא תותר מכללה ק"ו
מיין ומה יין שאינו סותר לא הותר מכללו תגלחת שסותרת אינו דין שלא
הותר מכללה אמר רחמנא ראשו ואמר רחמנא אקנו ותגלחת לא תסתור כלל
קל וחומר מיין ומה יין שלא הותר מכללו אינו סותר תגלחת שהותרה מכללה
אינו דין שלא תסתור בעינן גידול שער והא ליכא ויין יסתור שלשים יום
ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שהותרה מכללה סותרת יין שלא הותר מכללו אינו
דין שיסתור מידי הוא מטמא אלא משום גידול שער גבי יין הא קאים שערו:

בתנאי'

עין משפט נר מצוה

פא א מיין פ"ב מהל'
אצל הל' טו סמג
לחון רלו חוש"ע י"ד סימן
שמן סת"ף ט'
פב ב מיין פ"ו מהל'
מזירות הלכה ג:
פג ג מיין שם הלכה א ב:
פד ד מיין שם הלכה א:
פה ה ו מיין שם פ"ו
הלכה יא:
פו ז מיין שם פ"ו ה"ג:
פז ח מיין שם הלכה א ב:
פח ט מיין שם פ"ה הל'
כ חוש"ע מהל' אצל
הלכה ה:
פט י מיין פ"ה מהל'
מזירות הל' יא סמג
לחון רב:

הגהות החוספות

1. מביטת כדי עד תיבת
מזירות ש"ך כסדר' אחר
מ"ב מזה. 2. י"ל דלסור.
3. י"ל הותרה מכללה.
4. דלגלגל כדלמחרין געל
(דף מ"א.).

פ"י הרא"ש

קרא אע"פ שאינו מטמא
לאיבירה מטמא הוא
לשדרה ולגולגולת. דא"כ
לשחוק קרא מינה
דמילא נחמטטו כל
אחותיה מה אחרות
מיוחדות שגופה תלוי בו.
פ"י שמוטלת עליו לקבורה
אף אפי' אביו אחר קרובים
שמוטלין עליו לקבורה:
כולה ר' יהודה היא. הנך
ג' ברייתות כולן כרבי
יהודה: ובא ושאל את ר'
ישמעאל בן אלישע ואמר
עליו משום דא"א שלא
חסר ממנו כלום:
שהטומאה ותגלחת
סותרים דכתיב והימים
הראשונים יפלו. ותגלחת
סותרת ל' כדאמר לעיל
דכ"י גידול שער של חסם
נזיר: שהיוצא מן הגופן לא
הותר מכללו. כגון לשחות
יין מצוה וטומאה ותגלחת
הותרה מכללן. טומאה למת
מצוה ותגלחת לנזיר
מצוה: כדדערשין לעיל
מראשו: ת"ל לאציו ולאמו
לא יספ' וקרא יתירה הוא
דהא כבר כתיב על כל
נפשות מת לא יבא לא
יטמא להם [במותם ל"ל]:
ומה טומאה שלא עשה בה
מטמא כמיטמא שהמטמא
את הנזיר אינו לוקה. אבל
תגלחת אחר שגלחו לוקה
כדדרש בשפעת' מקרא:
אמר וטמא ראש נזיר
למטמא ראש נזיר אחר
רחמנא ולא למטמא ראש
נזיר אחר: תער לא יעבור
על ראשו. דמשמע לא
יעבור כלל בין הוא עצמו
בין אחר: